

Impressie broedvogels westelijke Visvijvers Valkenswaard in 2026

Jack Bos

De westelijke visvijvers Valkenswaard worden al ruim twintig jaar door VWG De Kempen geïnventariseerd. Een lange reeks, net zoals voor de oostelijk visvijvers al is die telreeks nóg langer. De westelijke visvijvers zijn op alle soorten broedvogels geïnventariseerd in 2003, 2005, 2017, 2020, 2023. In 2026 is de reeks voortgezet met een beperkte inventarisatie van een selectie van soorten. Van de resultaten hiervan volgt hier een impressie.

Gebied

De westelijke en oostelijke visvijvers worden beheerd door Brabants Landschap en vormen samen de Visvijvers Valkenswaard. Deze zijn onderdeel van het grote natuurgebied Valkenhorst dat weer onderdeel is van het Natura 2000-gebied Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux.

De westelijke visvijvers liggen ten westen van de Tongelreep en hebben een oppervlakte van 78 ha., bestaande uit 50% open water, 30% riet en moeras, 14% bos en 6% grasland. Met uitzondering van een

wandelroute rondom de twee zuidelijke vijvers is het gebied niet vrij toegankelijk.

Het onderzochte gebied.

De vijvers zijn vanaf de dijkjes beperkt zichtbaar door de rijke en in grootte variërende rietkragen.

Het water van de vijvers wordt op peil gehouden door een verbinding met de Tongelreep. Langs de meanderende Tongelreep bevinden zich stukjes moeras en een rij hoge populieren die gedeeltelijk zijn afgestorven.

Methode

In de voorgaande jaren waren de richtlijnen voor het broedvogel monitoring project (BMP-A) gevolgd. In 2026 is gekozen voor een beperkte broedvogelinventarisatie, d.w.z. minder bezoeken en minder soorten. De volgende soorten werden geselecteerd voor de broedvogelinventarisatie in 2026:

De soorten die in 2026 geïnventariseerd zijn.

BMP-Z soorten:

Grote Canadese Gans	Draaihals
Dodaars	Middelste Bonte Specht
Geoorde Fuut	Zwarte Specht
Roerdomp	Grauwe Klauwier
Woudaap	Raaf
Blauwe Reiger	Boomleeuwerik
Wespendief	Grote Karekiet
Boomvalk	Rietzanger
Kleine Plevier	Cetti's Zanger
Houtsnip	Snor
Oehoe	Blauwborst
Nachtswaluw	Roodborsttapuit
IJsvogel	Grote Gele Kwikstaart

Extra soorten:

Slobeend	Fitis
Boompieper	Geelgors
Sprinkhaanzanger	

	2003	2005	2017	2020	2023	2026
<i>Aantal bezoeken</i>						
Zonop	9	9	9	13	9	6
Avond	4	1	3	3	1	3
<i>Gemiddelde tijdsduur per bezoek</i>						
Zonop	06:55	04:37	07:37	07:40	07:55	06:28
Avond	02:25	01:40	01:45	03:42	02:58	03:47

Met name het aantal bezoeken tijdens zonsopgang was lager dan in voorgaande jaren. Het aantal avondbezoeken en de gemiddelde tijdsduur per bezoek was weinig afwijkend t.o.v. vorige inventarisaties.

Vroege ochtendbezoek op 27 april 2026 (TH).

Naast de broedvogelgegevens van de inventarisatie zijn aanvullende gegevens verwerkt uit Avimap en waarneming.nl.

Het veldwerk van de vogelwerkgroep werd uitgevoerd door Harold Bierens, Jack Bos, Maarten-Jan van den Braak, Wim Deebe, Geurt Jan van Ek, Tom Heijnen, Jan Kolsters, Peter Simon, Mark Sloendregt en Pieter Wouters.

Resultaten

De soorten waarvan in 2026 één of meer territoria werden vastgesteld, zijn in de tabel weergegeven in vergelijking met voorgaande jaren.

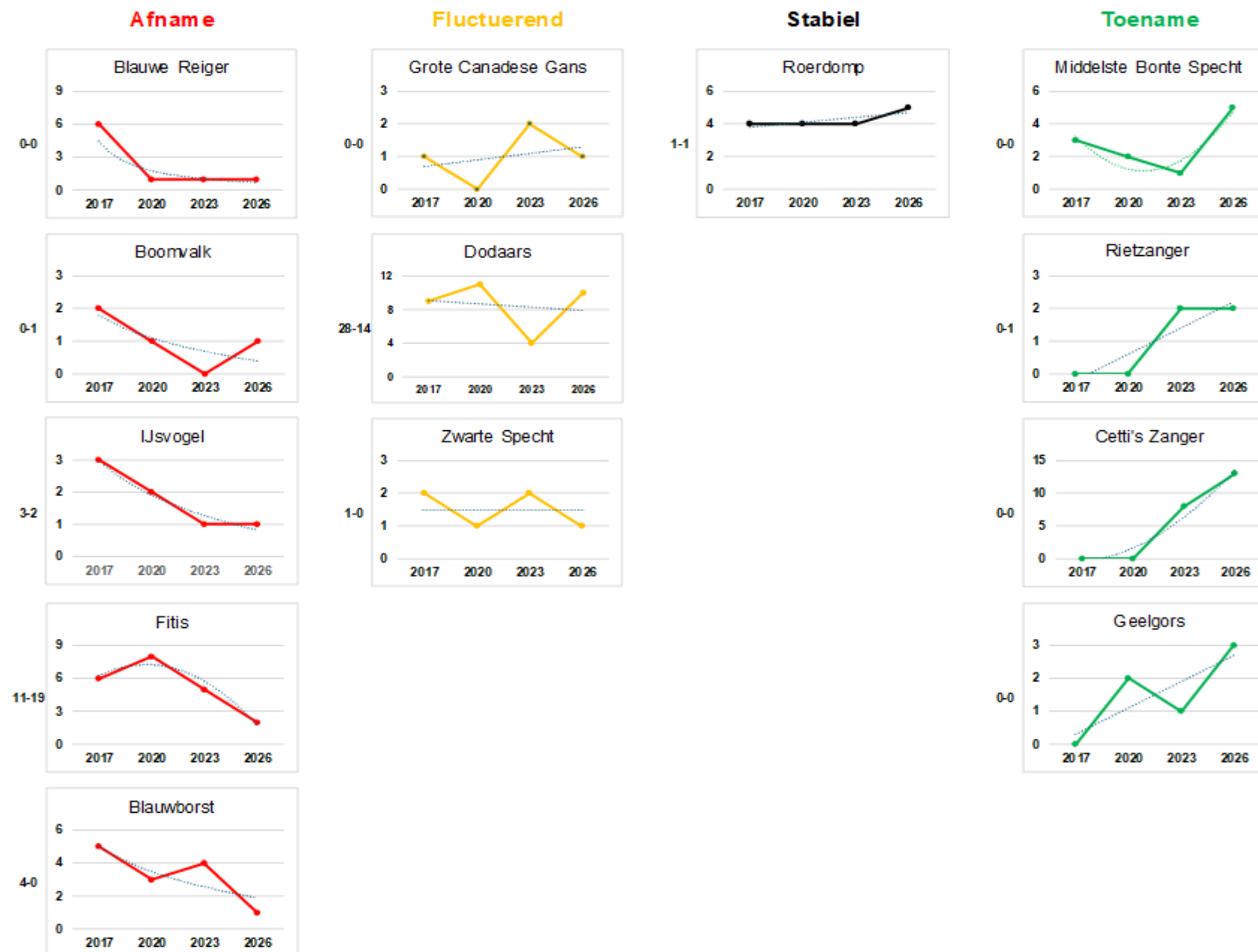
Het totaal aantal territoria van de soorten in de tabel is in 2026 licht toegenomen ten opzichte van de laatste voorgaande jaren, ondanks het kleinere aantal bezoeken tijdens zonsopgang in 2026. De lichte toename komt vrijwel volledige voor rekening van de Cetti's Zanger.

De ontwikkelingen in de loop van de jaren van de soorten waarvan in 2026 één of meerder territoria zijn vastgesteld, zijn (zie volgende pagina) per soort grafisch met een

	2003	2005	2017	2020	2023	2026
Grote Can. Gans	0	0	1	0	2	1
Dodaars	28	14	9	11	4	10
Roerdomp	1	1	4	4	4	5
Blauwe Reiger	0	0	6	1	1	1
Boomvalk	0	0	2	1	0	1
Ijsvogel	3	2	3	2	1	1
Middelste B. Specht	0	0	3	2	1	5
Zwarte Specht	1	0	2	1	2	1
Fitis	11	19	6	8	5	2
Rietzanger	0	1	0	0	2	2
Cetti's Zanger	0	0	0	0	8	13
Blauwborst	4	0	5	3	4	1
Geelgors	0	0	0	2	1	3
Aantal territoria	48	37	41	35	35	46
Aantal soorten	6	5	10	10	12	13

trendlijn weergegeven. De trends zijn gegroepeerd in 'afname', 'fluctuerend', 'stabiel' en 'toename'. Vanwege het grote gat tussen 2003-2005 en 2017 zijn de ontwikkelingen alleen weergegeven voor de jaren 2017, 2020, 2023 en 2026 die een gelijk interval hebben van 3 jaar. De aantallen van 2003 en 2005 zijn aan de linkerkant van de grafieken vermeld.

Het onderscheid tussen de trends is soms wat onduidelijk en daardoor enigszins arbitrair, ook vanwege de lage aantallen. Het algemene beeld laat geen eenduidige ontwikkelingen van de soortgroepen zien. Bij een derde is sprake van een afname, bij een derde fluctueert het of is het stabiel en bij een derde neemt het toe.

Aantalsverloop in de onderzoeksjaren 2017, 2020, 2023 en 2026 van soorten die in 2026 werden geteld én aanwezig waren, onderverdeeld naar trend. Het aantal territoria in 2003 en 2005 staat links van iedere grafiek.

Daarmee komt het grotendeels overeen met de ontwikkelingen van de oostelijke visvijvers in 2024 (Heijnen 2024). Opvallend is de afname van de Blauwborst terwijl in Nederland de laatste tijd sprake is van een gestage toename. Dat geldt ook enigszins voor de Fitis. Verder valt de duidelijke toename op van Cetti's Zanger en Geelgors alsmede de Middelste Bonte Specht in 2026. De aantallen van Boomvalk en Roerdomp in de categorie Kwetsbaar van de Rode lijst zijn, evenals bij de oostelijke visvijvers, redelijk stabiel.

Visarend op de westelijke Visvijvers Valkenswaard, 27 april 2026 (Geurt Jan van Ek).

Aanvullende waarnemingen

Naast de geïnterviewde soorten waren er in het gebied ook territoria aanwezig van schaarse soorten als Appelvink, Bosuil, Grauwe Vliegenvanger, Koekoek, Kleine Bonte Specht en Waterral.

Verder bevond zich in het gebied een slaapplek van de Grote Zilverreiger, verbleven er in de laatste week van april twee Visarenden en foerageerden er drie Witwangsterns op 22 juni. Overvliegend zijn nog gezien Lepelaars, Raaf en Grauwe Kiekendief.

Tot slot was er in het gebied een flinke populatie aanwezig van Wilde Zwijnen, met tientallen jongen, en Bevers. Ook werden nog enkele Reeën, Hazen en Vossen gehoord of gezien.

Bever op de westelijke Visvijvers Valkenswaard, 27 april 2026 (TH).

Dankwoord

Dank is verschuldigd aan de tellers van de inventarisatie. Dank aan Jan Kolsters die de voorbereidingen voor zijn rekening nam en Tom Heijnen voor de coördinatie van de tellingen en zijn bijdrage aan dit artikel. ■

Literatuur

- [Heijnen, T. 2023.](#) Broedvogels van de Visvijvers Valkenswaard ten westen van de Tongelreep in 2023. VWG De Kempen.
- [Heijnen, T. 2023.](#) Ontwikkelingen broedvogels op westelijke Visvijvers Valkenswaard. Blauwe Klauwier 49(4): 51-58.
- [Heijnen, T. 2024.](#) Impressie broedvogels 2024 op oostelijke Visvijvers Valkenswaard. Blauwe Klauwier, 50(4): 16-27.
- [Heijnen, T. & J. Kolsters 2021.](#) Broedvogels van de Visvijvers Valkenswaard ten westen van de Tongelreep in 2020. VWG De Kempen.
- [Kolsters, J. 2004.](#) Broedvogels van de visvijvers in Valkenswaard in 2003 ten westen van de Tongelreep. VWG De Kempen.
- [Kolsters, J. & P. Wouters 2006.](#) Broedvogelinventarisatie van de voormalige viskwekerij Valkenswaard in 2005. VWG De Kempen.
- [Veer de, W. & J. Kolsters 2017.](#) Broedvogels Visvijvers Valkenhorst ten westen van Tongelreep 2017. VWG De Kempen.